

Apare in fiecare săptămână
 Director: SIMION MICLEA
 Telefon: 10-83
 Redacția și administrația:
 ARAD, Bdul Carol No. 12.
 BUCUREȘTI: P. Lahohary Nr. 5 et. III.
 ABONAMENTE:
 In oraș: 150 lei anual
 In județ: 120 lei anual
 Pentru: instituțiuni publice, societăți
 industriale și comerciale, întreprinderi
 și firme: 1000 lei anual.

Indemnuri la creație

În acest titlu, revista „Innoirea” condeieul talentatului confrate, scriitoru Viua, definește situația provinciei prin ultimile evenimente politice și indeamnă la epoca de paranteză politică deschis, fiind proprice în acest sens. Dar articolul din „Innoirea” indeamnă la creațiuni de spiritual, cu menirea de a ridica provincia la locul ce i se cuvine în spiritualitate românească. Din punctul de vedere prin „Innoirea” privește lucrurile, în libertate. Dar dreptatea aceasta, oarecum, la o înălțime, mare, de realități, și de aș putea fi de acord cu ea și nu ne putem ridica atât de sus. Nu o explicăm.

În articolele în cari „paranteza politică” este în discuția unor grupuri pentru exploatarea voinței politice, au servit numai unora sau unor anumite regiuni. Celelalte rămân în voia soartei. De aceea există contraste în provincie, în provinciile românești. În toate acestea au fost satisfăcuți partizanii și frațiunile de regiuni locuiau — restul conțând ca neglijabil de care nu s'a interesat nimeni, căci rolurile de conducere erau ocupate de fruntași, mulțimea aștepta totul dela soarta constituită, — dela Stat. În această, au rămas o mulțime de lucrări ne efectuate, deși trebuiau fi transpuse în realitate cu efort minim, — chiar de către particulari, fără nici un sprijin financiar din partea autorităților, și folosul tuturor.

Într-o țară care a intrat într-o eră de muncă și gospodărie — întru la creație trebuie făcut și insistat asupra lui, dar la de lucruri mici, pipăibile și rezultate imediate. (Ne gândim la modernizarea drumurilor, prezervarea civilizat a satelor, mărirea nivelului de trai al săteanului, igienă și sanitară printre etc.) Dar nu trebuie făcut nu întru la indemn la creație, ci, — poate mult și mai insistent — un apel la inițiativă, în înțelesul că nu trebuie așteptat nimic sau aproape dela Stat. Făcându se lucrurile și încurajate moralicește, se pot pune stări și împrejurări noi, care odată permanentizate vor servi ca temelie solidă și inextinguibilă creațiunilor spirituale provinciei pe care le dorește lumea, alături de „Innoirea” și „Liberiu Viua... În condițiunile în care ar fi chemate în rândurile acestor, „creațiunile spirituale” vor avea un mai mare ecou și răspundând și mediul — pământul — în care să se desvolte și să se îmbelșugate.

(S-M)

Martorii și soții Csermak

— Instrucția a fost încheiată și ordonanța de trimitere în judecată —

Escrocheriile făcute de soții Csermak și de tovarășii lor, au format obiectul mai multor reportaje publicate în gazeta noastră, astfel că faptele sunt cunoscute și nu vom mai insista asupra lor, deși ele sunt redat pe larg în ordonanța definitivă redactată de d. Dr. Marcu Huțu, titularul cabinetului I. de instrucție de pe lângă tribunalul Arad. Prin această ordonanță, sunt trimiși în judecată pentru înșelăciune: Francisc Csermak, soția lui născută Maria Horvath, Victor Puticiu, soția sa născută Aurora Costea și Jan Kratochwill.

Am spus mai sus că faptele sunt comise de cei cinci trimiși în fața tribunalului sunt cunoscute și nu ne mai oprim asupra lor. În schimb, vom culege din ordonanța definitivă fragmente din depozitiile câtorva martori, privitor la faptele soților Csermak & Co.

Despre .. dna Csermak

Fragmentele culese din declarațiile martorilor, le vom grupa pe acuzați și vom începe cu soția lui Francisc Csermak, născ. Maria Horvath.

„Soția lui Francisc Csermak a spus că va primi lunar o chirie de 30.000 lei după casa ei din Budapesta și că mai are de primit din Cehoslovacia 29 milioane lei. Majoritatea martorilor declară în felul acesta. Văd. lui Iosif Csapo, precizează, privitor la raporturile din familiile Csermak și Victor Puticiu: „Familiile Francisc Csermak și Victor Puticiu trăiau în armonie și de multe ori, ce cumpărau, împărțeau...” Martorul Petru Simulan arată o altă latură a metodelor de lucru ale escrocilor: „Soții Csermak au spus că posedă în Cehoslovacia mai multe milioane, pe cari le vor primi prin intermediul cunoscutului lor Jan Kratochwill și a ministerului Cehoslovaciei la București, d. Seba”.

Privitor la existența barelor de aur și a argintăriei, martorul Aurel Davidescu a declarat: „În vara anului 1936 soția lui Fr. Csermak spunea că are câteva kgr. aur”. Iar martora Valeria Spath arată: „...au spus că au avere mare și că au la vamă 55 kgr. argintărie și covoare persiene”. Tot în această privință, avocatul Nicolae Păușești, fost senator, face următoarele precizări: „Au venit la mine la București soția lui Er. Csermak și soția lui Victor Puticiu și m'au rugat să prezint o petiție făcută gata ministerului de

finale spre a scuti de vamă obiectele înșirate acolo, pe care soția lui Csermak urma să le aducă din străinătate, ca 35 argintărie și covoare. Am obținut scutirea, dar obiectele nu au sosit la vamă...”

Și declarațiile martorilor continuă în același sens, repetând ca un leitmotiv, afirmația făcută privitor la averile din străinătate și asigurările ce le dădeau escrocii, că în curând vor primi banii și vor satisface toate obligațiunile contractate față de numeroșii creditori.

la rând: Fr. Csermak

Aceleași declarații sunt continuate și în ce privește activitatea desfășurată de către Francisc Csermak, rostul vopsitor de cifre pe vagoanele căilor ferate jugoslave. Un amănunt interesant îl constituie două declarații privitoare la valoarea tablourilor pictate de Francisc Csermak, care într-o declarație făcută înaintea judecătorului de instrucție, a arătat că a obținut, la Cluj și București, peste 22 000 lei pentru tablourile vândute. Declarațiile amintite sunt făcute de către martorii Henric Jakubovics și Nicolae Păușești și ele sunt identice în fond: „Tablourile lui Csermak sunt slabe și fără valoare”. Și a doua: „Francisc Csermak avea pictură proastă, care nu putea să le pună la dispoziție mijloacele de trai în București la hoteluri de primul rang”.

Ce avea la bancă?

Un amănunt interesant, privitor la existența sumelor de bani din Cehoslovacia, îl prezintă d. Jiri Kaizl dela banca Anglo-Cehoslovacă din București: „A venit Fr. Csermak la banca Anglo-Cehoslovacă și s'a interesat dacă poate depune la noi 20 sau 29 milioane dintr-o moștenire”.

Precizarea este interesantă prin faptul că escrocii spuneau mereu că operațiunile de transfer și ordonanțare se fac prin banca Anglo-Cehoslovacă din București...

Jan Kratochwill

Rolul jucat de Jan Kratochwill în escrocheriile comise de soții Csermak, este definit prin declarațiile altor martori cari spun: „Acasă la dna Csermak era și Kratochwill cu alții fiind petrecere. Kratochwill a spus că peste câteva zile vor primi banii. (Serena Hirsch)... La întrebarea mea că ce-i cu suma enormă pe care soții urmau să o primească din străinătate, Kratoch-

will a răspuns că într'adevăr au să primească această sumă, însă pe rând (dr. Sever Ispravnic)... În prăvălia dnei Hartman a venit Kratochwill care a spus că banii soților Csermak vor veni cel mai târziu până la 24 Septembrie 1936 și că până la această dată ea își va primi banii ce i-a împrumutat soților Csermak (Petru Simulan)... Kratochwill în prăvălia soților lui Hartman i-a mulțumit acesteia că i-a ajutat pe soții Csermak, a spus că aceștia au să primească 25 milioane din străinătate, a cerut ca ea să trimită factura la locuința soților Csermak și a zis că până la finea lunii Septembrie 1936 i-se vor plăti banii. El a spus lui M. Ispravnic că a venit să conscrie datoriiile soților Csermak și după ce vor veni cu banii va dispune să se facă plățile. Soția lui Csermak discuta mai amical cu Kratochwill (Dușan Adamovici)... Când am fost la București, Kratochwill și-a dat cuvântul de onoare că până în luna Noiembrie soții Csermak vor primi întreaga sumă (dintr' declarație a inculpatului Victor Puticiu).

Rolul lui Jan Kratochwill mai este precizat și prin numeroase scrisori scrise de el unor creditori din Arad, scrisori depuse în original la dosarul atacerilor.

...Și soții Puticiu

Dar declarațiile martorilor nu se rezumă numai în conturarea rolurilor jucate de soții Csermak și Jan Kratochwill, ci se extind și asupra soților Victor Puticiu. Iată câteva declarații din cele mai multe făcute în cursul cercetărilor:

În prăvălia reclamantei soția lui Coloman Hartman au venit soții Victor Puticiu cari au spus că soții Csermak au să primească, dela București 29-30 milioane, în scurt timp prin inginerul Kratochwill și că d. ministru Seca intervine în acest sens. După ce-au venit dela București, soții Puticiu au spus că banii soților Csermak vor sosit în curând, totul e în regulă, numai niște taxe mai trebuiesc achitate. A mai spus că încurând va sosit primul transport de 5 milioane (Petru Simulan)... În toamna anului 1936 Victor Puticiu a spus că el a cunoscut pe soția lui Csermak pe când el făcea armata și că ea încă pe atunci era bogată (s. l. Fr. Pentler)... După Crăciunul anului 1935 Puticiu Victor, în prăvălia reclamantei soția lui C. Hartmann, (Continuare în pag. 3-a)

Juân Nojiță scrie:

Iacă mă mor dus și pă minie păcaccle și șiele doauă plșoare șle mnillo dat Statu ca să am ingemî punie opinșlle la Gurahonșul In-gel atâta spurc gi jdan. Sinto zî mă dusâi la poștă să trâmît o carce șun aboliment la domnu drector. Tumna fusâi gata când vînt o doamnă carle zisă că vre să vorbească cu Cimișoara la tãlșon. Domnișoara gila poștă o făcut șleo făcut și o vînit Cimișoara la tãlșon și atunșî o zis cătã doamna șela ca să margã în cabinã să nu saudã șle vorbeșce și doamna so bãgat în cocețu șiele carei la tãce poșcile ingel tãlșon și o înșleput să strîge halãu da nu aud nimica. Apu cum să auzi dacã nat luat rãdãptu (rãdãptorlu cum zic domni) în brãncã. Noa atunșî lo luat ãa întors agicã cu capãtu șle trebe la gurã le și lo pus la urece și cu șiel gila urece la gurã și tarã o strîgat halãu. Și tarã no auzit nimic. Atunșî tarã lo spus domnișoara gila poștã să întoarcã rãdãptu. Lo întors și atunșî o zis halãu tu ești fata me... sãrbus... e așe... noa amu șcia lo că gl șle nam auzi că darã tu lești rãșitã și vorbeșci cam pã narî gi nu să auge binie la tãlșon.. Așe mã gãngit lo că binie zîște mulerea asta, că le no șciut vorghî la tãlșon da gl auzit no auzit pãntrucã fata il lera rãșitã. Noa așe să jac și lo când o grãt cu domnu drector la tãlșon șo fi mãnșo pã minie.

Apu iacă așel cu mulerile aleșcea. Sã tãt ocoșãsc că lele is mai cumiñș gicãt noi bãrbași da când il la agicã să facã șleva atunșî mal întãtgiuna viezi că nu pot fașle nimic și tãt tu bglet bãrbat trebe să fașî tãt. Cã lele zic ba că il fricã ba că nu pot ba că dreacu ba că mãsa. Și dupã șe ai făcut atunșî tarã ce apucã la brîșcã și la gurã că nat făcut binie că o trebit să fașî așe șase că nu lești bun numa să mel la birt și la vot. Cum ce sușeștî și cum fașî cu tele nișiodatã nui binie și nișcãnd nu poșî lești la capãt mãnșele amarã să le mãnșe. Dacã lle bașî atunșî zic că lești rãu și cãnie dacã nu le bașî și ce porșî binie cu tele atunșî zãc că ești prost ca noapcea că ești moale că ești

Almaș

— Spiritiștii și tineretul bapust nu prea au auzit de bine venirea „Constituției, fiindcã e spre fericirea poporului român și nu spre a internaționalismului lor.

Ar fi de dorit ca autoritãțile sã-și facã datoria.

— Unul dus în București, era cãt p'aci sã fie impușcat, pentru care fapt a și incunoștiñtat imediat pãrinții. Vezi bre Dacã erai mai „mare“ te atingea.

— Dece unul nu merge Dumineca la biserica direct acasã, ci totdeauna poposește pela „conac“.

— Ce ție omul! Mai bine vrea el sã și lase biserica lui ortodoxã, pentru care a jurat ca i va apãra interesele și prestigiul, decãt „noptile“ cu clãbuci la gurã a le spiriților.

Teatrul Comunal

Joi, 24 Martie, orele 9 seara

Poștã bunã la Tãnase

revistã în 2 acte și 55 tablouri

În rolurile principale: C. Tãnase, Mya Apostolescu, Lyana Mihãilescu, Al. Giugaru, Stroe și Vasilache, etc.

Bilete la Librãria Diecozanã.

motãntoc cã lești mãmãlãgã nefiartã și nefricatã Da cãce nu zic cã gl mulce uãri iști vinie sãșî tel lumea în cap gl gura lor cã numa gura il gl tele ca gl broaș e. Numa o hibã il în treaba aiasta cã bãrbașî nu pot fãrã muler. Așe cã o vreu o nu vreu t:ebe sã le pristuie în casã ca și pã pur:șî gi pã mãțã gl curie nu ce poșî scãpa cu una cu doauã. Vezi ge așela trebe sã ille rãbzî și sã vezi cum iști cãrunțãsc pãru fãrã gi vriemie.

Apu poace cã gl așela nișî nu nie trãmiceșî gbolimentu la Bãravu noșt cãmî spune on bãrbat mã bașî lu-oante iacã toșl plãcesc abolimentu da sã nu cuuva sã audã mulerea cã il lam plãct pã tãt anu cã le druga gl tãitãt la minie șiml bãtușeșce spacilie cu ie. Numa vã spãn lo una și bunã pã mulerille așiele șie nu vã lasã sã nie trãmiceșî abolimentu sã ni trãmiceșî nouã sã lie tragem o fîrã așî la foate ca sã lie mai treacã o fîrã poșta gi hãrdiatã și gi sfadã. Noa amu darã avleșt grijã gi aboliment.

Al vostru
JUÂN NOJIȚA.

Hãlwagiu

Burlacii dela noi, au luat o hotãrãre de mare importanță: pãnã au alții neveste, ei nu mai vor sã se insoare.

Hotãrãrea e frumoasã, dar vedeți, are și ea riscurile ei, cãci atunci cãnd sunt gãsiți în situații cari nu plac bãrbaților, primesc, în schimb cadourilor făcute, lucruri pe cari nu le pot impãrții cu alții. Dacã nu credeți întrebãți, pe... știți mai bine cine!

Bãrsa

Baronul din bãrsa, a dat sfoarã în țarã, cã vrea sã se insoare. Treaba e bunã dar ce se face cu poprirea pe salar, pentru intretinerea primului copil?

Igris

— Notarul nostru rãsuflã ușurat dela plecarea comisiei interimare incoace. E și natural, cãci voia sã-l trimitã în Caliacra sau Bazargic... De de bucurie, notarul va da, zilele acesteia, un banchet la care va invita pe fostul subprimar pentrucã n'a voit sã l ducã cu armãsarîi la nunțã la Șãnchita și pe Damian-fiul, de care i s'a... lipit scaunul din bucãtãrie...

— Unii oameni, necãjiți cã nu mai pot face politicã, au hotãrãt in-ființarea unei crescãtorii de șobolanii... O meserie și asta și... poate mai rentabilã decãt politicã...

S preșș

— Domnul care este certat cu cetãtenia romãnã a trecut sãptãmãna trecutã pe lângã școala primarã, insoțit de viitoarea lui consoartã.

Cel cu tractoarele vãzãndu-l a venit la fereastrã (împreunã cu fostul director fãrã direcțiune) și i a spus cã situația politicã s'a schimbat.

Insoțitoarea celui în cauzã s'a aplecat în jos și s'a închinat de trei ori în timp ce iubitul ei pește a rãsuflat ușurat zicãnd:

— „Ioi, dragu meu, atunci nu mai mã duc unde a tunat intãi... voi rãmãne și pe mai departe pãsaroiul tãu

— Ce îți este și cu biliardul? Toți au de lucru. Stãpãnul sãu și mai mult, mai ales cu școala timpului.

Este o nenorocire pe biata... a d-sale cãci supoartã zilnic tea plaivasului ce scrie totdeauna douã minute mai mult.

Deaceea uitãți-vã numai la chea din dreapta cã s'a aplecat în jos.

Ceasuri și bijuterii din aur vește cu prețurile cele mai estine la

IOSIF REINER

Arad, str. Colonel Pirici 3, în d Teatrului Comunal.

Cherelușana

*Este unu 'nsat la noi,
Ce s'a dus în sat la voi,
Ca sã facã tãrãboi
Dar s'a ales cu... noroi.
Foate verde leuștean
Mã! Sã știți sã s locuștean!
Eu tot voi fi deputat,
Chiar și radio de-i spart.
Din Chereluș la Iueu
Fac naveta tot mereu
Umblu cãlare pe bãț,
Iau mueri fãr, de ospãț.
Dela beat cãrciumã viu
Și mã duc la Apateu
Cãntã Gusti din Vioarã
Eu mã 'n torc a treia searã.
Diri nu își neagã vina,
El cu doctoru de china,
Cãnd paharele sunt pline,
Le golesc fãrã cãrtire.
Iarã Nicolae-a nost
Nu mai doarme noaptea 'n po
Tot sugãnd la biberon,
I-am dat nume de polon.
Frișu Livã cel fãtos
Tãrãie-sabia pe jos;
Vrãnd sã spunã: „tare mi e
Face probe 'n cãlãrie.
Astea-s planuri cu devize
Reparații ca la muze
Ce gãndești cã s'a stricat
Bea un pic și-i reparat.*

Mobile estine la
STEFAN POLONY
Arad Bulevardul Ferdinand 28

Marii umoriști

Față de pungași

de Achile Campanita

— Da, sunt un hoț, zise bãtrãnelul cu amãrãciune, dar am furat o singurã datã în viața mea. A fost cel mai bizar furt comis vreodatã: era un portofel plin cu bani...

— Nu mi se pare ciudat, remarcãl.

— Dați-mi voe sã continuu. Cãnd intrai în posesiunea lui, acel bani nu sporirã, nici mãcar cu o centimã, suma pe care o avusesem inainte de a sãvãrșî furtul. În ceiace privește pe pãgubaș, nu pierdu nimic din banii lui.

— E foarte ciudat ceiace spui d-ta, replicãl dar permite-mi sã fac rezervele mele asupra sinceritãții cuvintelor d tale. E posibil oare sã furi și sã bagî în buzunar un portofel plin cu bani fãrã sã mãrești cu asta suma...?

— Nici mãcar cu o centimã, repetã aproape mașinal bãtrãnelul.

Și rãmase cu ochii fixați în gol, ca și cum p'ar fi observat mulțimea de pe la celelalte mese din faimoasa cãrciumã, strigãnd confuz:

— Nici mãcar o centimã!

Fãrã sã aștepte sã-l întreb, bãtrãnelul

mã fixã dintr'o datã și zise:

— Vreau sã țî povestesc aceastã întâmplare. Ascultã domnule, dar cu condiția sã nu mã disprețuești, pe urmã, ca ceilalți. Nici nu ne cunoaștem mãcar, ne-am intãlnit din întâmplare la aceastã mãsuță și dacã ai vreo cunoștințã despre sufletul omenesc și despre mizeriile și josiiciile sale, trebe sã-mi promiți...

— Nu împãrtãșesc deloc pesimismul d-tale asupra naturii umane, zisei, observãnd cu curiozitate pe ciudatul bãtrãnel, dar promit cã n'o sã te disprețuesc.

— Mulțumesc, domnule.
Bãtrãnelul își apropiã scaunul sãu de al meu pentrucã izbucnind o nouã ceartã în fundul cãrciumii, mi ar fi fost imposibil sã-l aud din celãlalt capãt al mesei. Apoi își suflã nasul cu o nesfãrșitã batistã coloratã și în timp ce o strãngea cu bãgare de seamã, zise:

— N'am furat niciodatã pãnã în ziua aceia și n'am mai furat de atunci. Furtul a fost pe acea micã și lentã cale feratã, cu circulația redusã, care merge dela Smirna la Șabin Kara Klasar, pria

munți sãlbateci, plini cu tãlhari. Intrasem într'un compartiment de clasa a III-a, unde mai era încă un pasager un zdrențuros care dormea cu o mãnã peste ochi și care nici nu pãrea sã boge de seamã prezența mea. Dar imediat ce trenul se puse în mișcare, el deschise ochii și mã privi. Atunci, sub lumina roșatecã a lãmpii cu petrol, apãrurã trãsãturile vulgare ale unei fețe îndoioase, chioare și palide, pe care o barbã decoloratã o fãcea și mai sinistrã și pe care se citeau cu litere clare foamea și nerușinarea. Observãndu-l cu mai mare atenție, bãgai de seamã cã o lungã cicatrice îi desfigura obrazul stãng; dupã cãteva minute, la lumina pãlpãindã a lãmpii, care fãcea sã dansaze exagerat umbrele, trebuia sã constat cu groazã cã fața tovarășului meu de drum, care îmi pãru la început pasabilã, era deadreptul înspãimãntãtoare. Ochii aveau strãluciri neomenești, gura desfiguratã și fruntea joasã, totul releva criminalul.

Așî fi vrut sã schimb compartimentul, dar nefiind trenul intercomunicant, era inutil sã mã gãndesc la asta pãnã la o stațiune apropiatã. Ceiace insemna cã trebuia sã petrec aproape trei ore în tovrãșia sinistrului individ, timp suficient pentru a înfãptui cel mai sãlbatic delict,

pe o linie unde un strigãt... fost lansat în deșert și unde ar b... o nimica toatã sã faci sã dispa... davru, aruncãndu l în prãpastie... se urca pe munți și tunelurile... cedau unul dupã altul Afarã be... ghiștea pe sagiul aspru și totul en... rabil asasinãrii mele

Țintuș pe bancã, simțind cã... frica din minut în minut, nu-m... privirea de pe fața individului, ca... dea vis-à-vis, și i supravegheam... care, în timp ce cu coada ochi... pierdeam din vedere clopoșelul de... mã, gata sã sar în picioare și sã... imediat ce tovrãșul meu de drum... dat vreun semn sã pue în aplic... nul de agresiune pe care-l studia... judecãnd, dupã felul cum mã... M'am ferit cum sã mi pun jos... care o țineam pe genunchi, ascu... pãtura de lãnã Din când în când... pãiam buzunarul pantalonilor, p... du mã vã vreau sã mã asigur de... volverul e la locul sãu Dar, în... n'aveam nici revolver, nici altã... imprudență gravã, pe acea linie... ne urcam, cu atãt frigul creștes... personajul și el, deși cu altã priv... uita la mine, care mã luptam... cu somnul. La un moment dat

Pauliș

In ultimul timp, un fost demnitar, a fost văzut iarăș pe la vie. Minunea s'a întâmplat după reglementarea și trimitere în concediu a celor ce făceau politică...

Dar omul nostru n'a câștigat numai atât, ci s'a împăcat și cu nevasta, cu care se supăraseră din cauza politice. Deci încă nu bine... căci acum trăesc ca doi porumbei!

Șirja

Fritz și Pătru cel mic și Tuțu cel mare mereu merg la Pâncota și vin îndărpt cu trenul. Am vrea să știm

care este motivul. Nu cumva și-au regăsit vechile idile prin Pâncota?

Pecica

Duduia cu plimbările pe la Nădlac și-a schimbat tactica, căci a fost văzută prin Bodrog Schimbarea tacticii și planului de operațiuni, poate avea două motive: ori vrea să se călugărească ori și-a pus ochii pe civeva. Era și necesară schimbarea tacticii deoarece „cășlegile“ au trecut...

Domnișorul nostru dela Pecica — se știe el care-i — este văzut, cum se plimbă numai singur sau cu maică-sa. Oare de ce nu-l vreau fetele în tovărășia lor?

Români! — Aprovizionați-vă cu **brânzeturi** de primăvară direct dela producător, — premiate cu două **medalii de aur** Mărfuri proaspete, curate, extrem de eftine.

FIRMĂ ROMÂNEASCĂ
„AROMAT“ Calea Banatului 3

Martorii și soții
Csermak

(continuare din pag. 1.a).

a confirmat spusele soției lui că soții Csermak au să primească ceva milioane și că el garantează pentru ei (Maria Schimek)... Prin anul 1935 au venit în magazinul Lyon soții Csermak, uneori fiind asistați de soția lui Victor Puliciu, care a spus că le poate da liniștit marfă pe credit, căci soții Csermak au o avere mai mare decât noi toți (Valeriu Spath)... Și alle declară în acest sens, cari toate se concentrează în a arăta că cei cinci acuzați, afirmând mereu că soții Csermak au de primit sume enorme din străinătate, au produs în jurul lor o impresie de bogăție pe care au utilizat-o pentru a escroca diferite sume.

In baza concluziilor aceste, la cari a ajuns judecătorul instructor soții Csermak, soț Pulici și Inginerul Jan Lrstochowill au fost trimiși în judecata tribunalului pentru delictul de înșelăciune.

Procesul este așteptat cu un deosebit interes atât din cauza proporției vaste a escrocherilor, cât și din cauza numărului mare de reclamații și martori ce vor defila înaintea tribunalului.

Cinematografe

CORSO: Misiunea locotenentului Perry, un film grandios și epocal cu Barbara Stanwick, Robert Taylor și Victor Mc Laglen.

URANIA: Oameni noi, un film francez cu Hary Baur in rolul titlului.

SELECT: I. Testamentul misterios, film cow-boy in rorurile principale Bill Cody.

II. Spaima vestului sălbatec, film cow-boy cu John Wayne, in rolul principal.

CENTRAL: I. Dragoste in viteză, comedie cu Don Amèche.

II. Dormitorul fetelor, cu Simone Simon, film adus in urma dorinței publicului.

Apropos!...

Se povestește următoarea anecdotă, veche cât lumea, dar grozav de potrivită la anumite lucruri:

Intr'o seară un soldat făcea curte unei servitoare. Locul: o poartă mai retrasă și mai întunecoasă. Curtea soldatului era infocată rău și se încălzea tot mai tare. După un timp, soldatul a vârat un... deget în mâna servitoarei, care-l... strângea de mama focului. Când dragostea ajunsese la punctul culminant, se auzi un trompet: suna stingerea. Soldatul își smulse degetul din mâna servitoarei și o porni în galop spre cazarmă. Servitoarea, desiluzionată și amărâtă, își zise, uitându se cu dor și ciudă'n urma lui:

— Drace, dar acum și ce ai în mână e minciună?

Dr. Iulietta
Caloghiru

medico dentist

Arad

Str. Lt. Aviator Sava 9

Consultații:

11—1 a. m. și 3—6 d. m.

Cifre fatidice

Interesant, într'adevăr.

In anul 1866, la data de 11 Februarie, Domnitorul Cuza abdică de pe tronul Principatelor-Unite.

In noaptea de 10 spre 11 Februarie 1938, cade guvernul Cuza-Goga.

Guvernul Cuza-Goga stă la putere o lună și 13 zile.

Ciudad... (P. V.)

improprietărire

Reforma agrară CON-
RE 3% (trans) B pentru
și INZESTRARE 4.5%
asa Cercuală cel mai a-
vantajos, la
GOLDSCHMIDT S.R.
A R A D

— ghiciți cere-i?
se duse cu o „cătă-
reșă colo pe la Hadă cătră

Probabil ca să prindă

la noi este, jocul la
nevestele să stea cu pri-
ny să asculte radio la

din Șebîș, umblându-i
mai primit injecțiile.

șă a zis: mama la noi în
at cu poale și sumnă, la
și-a schimbat portul, iar
și a tăiat părul: astăzi
nă.

Poate pentru câteva mi-
se pare c'a durat o clipă.

o impresie de neliniște, ca
m'ar fi privit foarte de
ochisei imediat ochii și văzui

bol: aolecat peste mine, a-
atingă, era botul înspăi-

sinistrului călător.

in picioare cu'n strigăt ca
erul clooptelului de alarmă,

mă opri, privindu-mă cu
și zise:

fi frică, domnule. Vro-
permisiunea să șed lângă

acopăr picioarele cu pă-
de frig!

inului era stridentă și a-
ca a unuia care nu și

ceiace cere îi va fi acor-
mă de el. Totuși, mereu

ezitai. Celălalt făcu o gri-
— poate — să fie un

și dându-și seamă că-
mă asigură:

le, crezi că sunt un pun-
te. Toți cred așa, văzân-

m'am născut și am trăit, conspirau să
facă din mine ceiace era vocațiunea mea
și — deadreptul — pasiunea mea: *un
pungaș*. Din nefericire, un lucru m'a îm-
pedicat și mă împiedică să fur.

— Poate, l'am întrebat, nu știi să
furi?

— Nu. Știu, dar nu pot!

— Explică-mi ce anume te împiedică
Vecinul meu întoarse capul spre lam-
pă ca să fie bine iluminat.

— Privește-mă, zise el. Ce vezi?

Aș fi vrut să-i răspund: „O față de
derbedeu“, dar m'am reținut, pentru a
evita neplăceri și-i răspunsei simplu:

— Nu știu. Nu văd nimic anormal.

— Ah, făcu tipul, nu vezi nimic.
Atunci am să-ți spun eu.

Mă privi fix în ochi și adăugă cu vo-
cea găuită:

— Eu am o față de pungăș.

Rămăsei ca fulgerat. Avea dreptate

— Cum se poate fura, continuă bo-
tul pocit după o clipă, cu o astfel de
nutră? Când umblu printre oameni, la
trcerea mea, toți își duc instinctiv mâna
la portofel și la lanțul dela ceas. Fe-
melle, când mă văd, își supraveghează
colierele și broșele prețioase. Jandarmii
mă fixează atent și dacă se întâmplă
undeva un furt, eu sunt primul suspectat.

Bătrânelul își suflă din nou nasul și
reluă povestirea:

— Acuma trebuie să ți fac o mărtu-
risire prețioasă și penibilă: în timp ce
botul pocit îmi vorbea, o idee diabolică
își făcu drum în creierul meu: dacă aș
fura pe acest om cu fața de pungăș?
Acest pungăș care nu poate fura!

Era un lucru neomenesc, dar ispititor.
Abilitate și viclenie nu-mi lipsesc. După
câteva minute, portofelul botului pocit
trecu în buzunarul meu drept.

Când trenul se opri, n'am mai avut
nevoie să schimb compartimentul. Botul
pocit se ridică și zise:

— Am sosit, domnule. Adio!

Se cobori. Așteptai ca trenul să se
puie în mișcare. Așteptai să văd pe tip
dispărând. Îl văzui parcurgând abil și
pe furie peronul gării, cu legăturica sa
și cu bastonul în mână. Văzui nenoro-
citele sale picioare îndepărtându-se pe
câmp. Și apoi nu-l mai văzui deloc.

Sărman pungăș ratat, sărman pungăș
furat!

Abia porni trenul și eram nerăbdător
să examinez prada. Scosei din buzunar
portofelul și observai cu surprindere că
era al meu. Chiar așa. În timp ce-și
povestea necazurile, acel derbedeu mă
pungășise. Noroc că eu, fără s'o știu,

am recuperat imediat furtul. Și aceasta
e, domnule, povestea când mi-am furat
propriul meu portofel. După cum vezi,
n'am spus o minciună.

Indată ce bătrânelul termină povestea
sa ciudată, plății, mă ridicai și salutân-
du-l, ieși în grabă din cărciuma acum
aproape deșartă.

Această grabă avea o cauză. În timp
ce bătrânelul povestea întâmplarea cu
furtul său, eu, lucrând ușor cu mâinile,
reușii să l ușurez de portofelul lui și
eram neliniștit să văd ce conținea. Cu
atât mai mult, cu cât nu riscam, cum l
s'a întâmplat bătrânelului, să mi fur
propriul portofel, pentru faptul dureros, dar
foarte simplu că nu posedam un porto-
fel. Abta cotii în colțul străzii, oprindu-
mă sub un felinar, scormonii în buzu-
narul drept, unde băgasem prada. Dar
buzunarul era gol ca și celelalte, porto-
felul nu mai era. Prada își luase sbo-
rul. Mi-am dat însă seama de ceiace se
întâmplase. Bătrânelul, diabolicul bătrâ-
nel, crezând că mă fură, furase pentru
a doua oară în viața sa propriul său
portofel.

A doua oară din câte știam eu.

Cine știe de câte ori se mai furase el,
pe sine însuși?...

LOZUL DELA
COLECTURA
OFICIALA
VA ADUCE NOROC!
Arad, I. OLARIU Str. BRATIANU 3.

24 Februarie

Constituție nouă pentru Țară nouă

— Dela redacția noastră din București —

Ziua de 24 Februarie 1938 marchează o dată extrem de importantă în evoluția Statului nostru. E o etapă de o importanță covârșitoare: în această zi poporul întreg și-a dat consimțământul pentru consfințirea noii Constituții, în cadrele căreia se va desvolta poporul românesc. Noua Constituție promulgată în ziua de 27 II. de M. S. Regele Carol II. pune ordine, înainte de toate, în spiritul colectiv, prin restrângerea demagogiei la care s'au fost de dată o seamă de mercenari, intitulată — nici una nici alta — ca exponenți ai Nației. Contactul cu Nația dacă-l, aveau, aceasta era doar prin utilizarea banului public pentru scopurile lor personale.

Constituția liberală dela 1923 era repugnată de toate partidele din opoziție, pentruca odată înscăunați la putere „repugnanții” să fie la ea cu strășnicie și să beneficieze de toate abuzurile la care ea se preta. Jocul acesta imoral a continuat și, dacă nu venea gestul M. S. Regelui, risca să mai continue.

O Constituție înainte de toate e o îngrădire a abuzului și o trasare spre veșnicie a destinului unui popor. Constituția dela 1923 era defectuoasă. Asupra acestui punct erau toți de acord dar n'avea nimeni curajul să se atingă de ea. Națiunea i-a simțit demult defectuoșitatea suruburilor și acum când a fost chemată — în ziua de 24 Febr. — să-și dea consimțământul, ne-am putut convinge de nevoia imperioasă ce se simțea de-a fi adus un suflu nou.

E destul să menționăm eliberarea poporului din căprăniile partidelor politice.

Ajunsesse politica o profesiune ca oricare alta. Investeai un capital și aveai dreptul, când partidul venea la cârmă, să-ți recuperezi capitalul plus dobânda, plus amortizările, plus beneficiul, plus fondul de rezervă pentru timpurile ce vor să vină, plus o gratificație (care le întrecea pe toate celelalte) și pe lângă aceste erai decretat, nolens volens, ca personalitate. În fond putea fi domnul cu capitalul investit, un cretin sadea, iremediabil, odată avansat personalitate rămânea avansat și de circumstanță putea eventual să-și lase și cioc sau barbă (că popii noști s'au modernizat intratăta că azi n'o mai poartă).

Statul nostru reintregat în granițele lui firești abia la 1918 — mioopia partidului liberal a fost atâta de avansată că n'a văzut peste clanul partidului și în consecință în 1923 a croit pe vechea măsură a constituției de sorginte belgiană una nouă. Era o constituție prea rigidă, prea străină de sufletul nostru. Nouă ne trebuia ceva cu totul nou, ceva ce să fie al nostru rupt din durerile și sudoarea noastră, ceva ce să ne intereseze pe toți, ce am fost atâta amar de vreme vitregiți dându-ne o osătură proprie și o față curată. — N'au înțeles boerii, sau mai bine ciocoi — nimic din toate aceste. Ei știau una și bună — că așa era pe vremea lor și că așa le dictează interesele.

N'au înțeles că lumea eșită din războiul mondial, nu se mai aseamnă întru nimica cu cea dela 1914, că generațiile care urmează au o cir-

conferință de 300.000 km. p., că poporul care se mișcă acum e de 20 milioane și că vrea după pacea armelor și-o liniște socială. S'au sdruncinat destul nervii în decurs de patru ani; acum cel mai bun repaus era o muncă liniștită. Din tot acest sbucium n'au înțeles rablele liberale nimic, iar cei ce între timp i-au mai înlocuit câțiva ani, n'au avut curajul să purceadă la înlăturarea aceluși simulacru de constituție, ticluită de protipendada grecoteilor liberali șlefuiți, dragă Doamne, la

Paris nu în Belgia. Și ne am svârcolit astfel 14 ani în haină de imprumut. Astăzi, în fine, prin înțelepciunea Regelui, am reușit s'o aruncăm și să ne îmbrăcăm sumanul, șuba și căciula noastră. Aceste, da! sunt ale noastre și ne putem fâli cu ele.

Viața nouă pe care o tratează Constituția actuală va fi una de rod îmbelșugat și de stimulare a tuturor forțelor productive ale Națiunii.

Ilie H. Nonu

A început

LOTERIA 16-a

Planul acestei Loterii oferă:

179.742 câștiguri în valoare de
Lei 413.282.200

Fii prevăzători!

Intrați la Colectura Dvs. și
cumpărați lozurile

Tragerea clasei I-a la
15 Martie 1938
LOTERIA DE STAT

Mărțișor cu ghinion

În recentul match de fotbal între Sportul Studentesc și Gloria — la București — Gloria a luat bătaie.

Cei neinformați spun că a fost slabă dar adevărat e că gloriștii toți aveau pe piept câte un mărțișor cu toate că era doar 27 Febr.

La un moment dat, în focul jocului unul dintre ei și l-a pierdut. Toată echipa sa oprit în loc spre al căuta.

Așa că le-a fost ușor Bucureștenilor să le bage goaluri... din plin.

Se vede treaba că Mărțișorul nu e de bun augur, gloriștilor cu toate că l-au arborat mai de vreme.

Hotărâre frumoasă

Mai mulți tipi din cauza chefurilor lor, erau numiți bețivi — spre a șterge impresia aceasta, s'au hotărât să... plece din Arad, la Șiria sau alte împrejurimi pentru a face chefurile lor.

... E e hotărâre într'adevăr frumoasă și cu efecte salutare!...

Curaj nu glumă!...

Un maimuțoi a petrecut de câteva ori în păduricea orașului cât și la gară. Din ambele locuri s'a dus cu promisiuni de bătaie. La gară era să și încaseze o parte dar s'a evaporat dela o vreme.

li admirăm curajul.

A apărut

„Buletinul Săptămânal” No. 1 anul
II-lea din 6 Martie 1938.

Din cuprinsul acestui număr extragem:

- Asanarea aparatului administrativ românesc.
- Austria astăzi.
- Cenzura ca factor cultural.
- Spre un dans de expresie în România.
- Stagiul sentimental prenuptial.
- Floare de trotuar.
- Cinema — feminine — sach —
- culinare — coregrafice — religioase — sport — figuri — roman
- feuilleton — buletinul în imagini.

Prețul lei 10

Citiți și răspândiți

„Bravo”

Teatru

8 Martie Arad **Actrița**, cu Maria Voiculescu și Teatrul București.
15 Martie Arad **Gândul**, cu G. Storin și ansamblul Teatrului Maria.
31 Martie Arad **Don Carlos de Schiller**, cu ansamblul Teatrului Național din Cluj.

Angajarea altor spectacole este în curs de tratative cu Teatrul din București, Cluj, Iași și Overa din Cluj.

Bilete, la casa teatrului, în fiecare zi dela 10-1 a m. și 4-7 a m.
TELEFON: 22-00 Spectacolele încep la orele 8

Șmecheria din comuna Lazuri

În comuna Lazuri din apropierea magiului, s'a petrecut, în cursul Februarie un fapt menit să arunce mină urâtă asupra unor oameni păzească avutul obștesc. Deoarece petrecute au o gravitate excepțională ne pierdem în vorbăria inutilă, reda faptele, cât mai simplu, crud, căci realitatea n'are nevoie de stil lată despre ce este vorba. 120-150 locuitori din comuna Lazuri au fost trimiși în judecarea delictelor silvice.

Ei și? — veți zice, furturile sunt ceva obișnuit în regiunile rurale. Dar, să vedeți antecedentele:

Pădurea din care s'a furat lemnul a posesorului urbanizat și a comunei. Acesta a fost furat, au tr'o zi toba în sat anunțând că vor să cumpere lemne. Oamenii le-a trebuit. Au intrat în pădurea conducătorii posesorului urbanizat aproape 1000 metri lemne cu 100 lei metrul. Pe urmă au dus firma „Mureșul”, bine plătită lângă câștigul aferent. Cineva făcuse un caz și a cerut anchetă, făcută de inginerul silvic Ștefan Magiu, însoțit de organele de poliție. Dar ancheta nu s'a făcut cum ar fi trebuit, ci într'o casă cu o masă de lemn, mese copioase și vin. Aceasta originală a durat până când conducătorii posesorului urbanizat au cumpărat și vândut lemnul. În schimb — cum a arătat Ștefan Magiu — cei 120-150 săteni cari au avizul conducătorilor au adus lemnul și l-au vândut, au fost trimiși în judecarea delictelor silvice.

Cazul e ciudat și scandalos. Într'atragem, asupra lui, atențiunea conducătorilor silvice din Arad și a judecatorului Halmagiu, căci e un fapt jocos și credință și sărăcia unor săteni. Într'atragem, asupra lui, atențiunea conducătorilor silvice din Arad și a judecatorului Halmagiu, căci e un fapt jocos și credință și sărăcia unor săteni. Într'atragem, asupra lui, atențiunea conducătorilor silvice din Arad și a judecatorului Halmagiu, căci e un fapt jocos și credință și sărăcia unor săteni.

Cele mai frumoase bijuterii
ceasornicele cele mai
tacâmuri și obiecte
pentru cadouri la
COLOMAN HARTMAN
BIJUTIER
ARAD, Palatul Municipal
Prețuri solide

Marțea și Joia

În continuarea raționalității viciului în interiorul primăriei, s'a luat o măsură de un interes general: s'a dispus ca să se încheie căsătorii decât în ziua de Marțea și Joia...

...O măsură binevenită în vederea încheierii căsătorii în fiecare zi?... E să se nenorocască oamenii să se încheie căsătorii pe săptămână!...